

همبستگی برای اعتلای آموزش و پرورش

پاسخ کتابداران به گزارش کمیسیون ملی راجع به «ملتی در معرض خطر» کتابخانه‌ها در مقام پشتیبانی از امر آموزش

مسئله تجدید نظر در آموزش و پرورش به طور جدی و بسی‌پرده، در آوریل ۱۹۸۳، توسط کمیسیون ملی برای اعتلای آموزش و پرورش مطرح شد؛ گزارش این کمیسیون تحت عنوان «ملتی در معرض خطر» حاوی پیامی است که شعاعش تمامی ایالات متحده را در برمی‌گیرد. توصیه‌های این کمیسیون تمامی مربیان، خانواده‌ها و دانشجویان را متعهد نموده است که تدابیر دقیقی جهت تغییر برنامه‌ها اتخاذ نمایند.

از زوایای این گزارش چنین برمی‌آید که عظمت، سعادت، و رفاه آمریکا در معرض خطر جدی قرار گرفته است. در این رهگنر کتابخانه‌ها می‌توانند و باید در فکر درمان و چاره باشند و کتابداران اطمینان داشته باشند که پیشنهادهای آنان جهت اصلاح امور تربیتی موثر واقع خواهد شد. همچنین، کتابخانه‌ها باید با یک اتحاد با شکوه رابطه‌ای تنگاتنگ با مربیان، والدین، و سایر شهروندان داشته باشند. هریک از کتابخانه‌ها باید به نوبه خود بارپر مسئولیت امر آموزش را در حد توانایی خویش به دوش گیرد. خلاصه اینکه زمان و وقت آن رسیده است که کتابخانه‌ها به عنوان نیروهای منسجم در امر آموزش ملت جایگاه ویژه خویش را کسب نمایند.

مسئولان وزارت آموزش و پرورش آمریکا ضمن بررسی نقش کتابخانه‌ها در «جامعه در حال یادگیری» آمریکا مستقیماً چهار جنبه از وظایف کتابخانه‌ها را در قبال منشور کمیسیون ملی برای تجدید نظر در امر آموزش و پرورش تعیین نموده‌اند. این چهار جنبه عبارتند از:

۱ - محتوا

کمیسیون ملی تاکید داشت که محتوای برنامه‌های دبیرستان باید تقویت گردد و حداقل اینکه دانش‌آموزان مجبور باشند چهار سال زبان، سه سال ریاضی، سه سال علوم، سه سال علوم

اجتماعی، و شش ماه علوم کامپیوتر بخوانند. برای آن دسته از شاگردان نیز که قصد دارند راهی دانشگاه شوند باید یک برنامه دو ساله جهت خواندن زبان بیگانه در نظر گرفته شود.

۲ - استانداردها

کمیسیون ملی توصیه نمود که استانداردهای قابل اندازه گیری و ضوابط قاطع توسط مدارس، دانشکده‌ها و دانشگاهها به وجود آید. آن دسته از دانشگاهها و دانشکده‌ها که دوران تحصیل در آنها چهار سال است باید شرایط پذیرش را به نحوی تعیین کنند که دانشجویان صلاحیت و شایستگی تحصیل در آن دروس را داشته باشند.

۳ - زمان

کمیسیون ملی استفاده از حداکثر زمان را جهت یادگیری آنچه تحت عنوان مبانی جدید نام برده شده توصیه نموده است. این توصیه افزایش ساعات آموزشی مدارس در طی روز و سالهای تحصیلی را ایجاب می نماید.

۴ - تدریس

نظر کمیسیون ملی بر این بود که آمادگی معلمان افزایش یابد، و امر تدریس و شغل معلمی به صورت حرفه‌ای قابل احترام و مقبول همگان تلقی گردد، و تدابیر معقولی برای افزایش حقوق معلمان، و قرارداد تدریس ۱۱ ماه در سال برای آنان اتخاذ شود. همچنین، اقدامات و انگیزه‌هایی برای جذب دانشجویان ممتاز به شغل معلمی به وجود آید.

تقویت محتوا

مراکز سمعی و بصری کتابخانه‌ها با توجه به پدیده انفجار دانش، ارزش روزافزون یافتن سایر منابع مطالعاتی به غیر از کتاب، و ضرورت امر آگاهی دانشجویان از چگونگی دریافت و کاربرد اطلاعات باید جاذبه بیشتری را برای معلمان و شاگردان فراهم آورند. همچنین، متخصصان مراکز سمعی و بصری کتابخانه‌ها به اتفاق معلمان می توانند در طرح برنامه‌ها و انتخاب مواد آموزشی سهیم باشند، و به منظور کارکردن با شاگردان در زمینه فراگرفتن مطالب، بازدید کردن و مهارتهای تحلیلی وارد کلاس درس شوند.

مراکز سمعی و بصری به طور بالقوه و قابل دسترس در مدارس ما وجود دارند که از آنها باید به عنوان ستون فقرات اصلاح و بهبود مدارس استفاده کرد. همچنین، مراکز سمعی و بصری کتابخانه‌های مدارس ما باید از نظر یادگیری در موقعیتی باشند که امر یادگیری در قرن بیست و یکم ایجاب می نماید.

برنامه تحصیلی هر مدرسه باید به نحوی تنظیم شود که شاگردان قسمتی از وقت خود را

در مراکز سمعی و بصری کتابخانه صرف نمایند. انتظار ما از شاگردان در هنگام حضور در این مراکز این است که آنان به تمرین مهارت‌های مربوط به محتوای برنامه دروس بپردازند و در ضمن درک مفاهیم، اطلاعاتی را که در کلاس درس آموخته‌اند در این مکان تقویت نمایند.

همان‌طور که مدارس صلاحیت و شایستگی شاگردان را در زمینه مبانی جدید و سایر دروس به طور منظم ارزیابی می‌کنند، مراکز سمعی و بصری کتابخانه‌های مدارس نیز باید عمل ارزیابی را جهت تعیین میزان موفقیت شاگردان در زمینه مهارت‌های اطلاعاتی به طور مستمر انجام دهند.

منطقی است که کتابخانه‌ها و سازمانهای آموزشی با همکاری سازمانهای سنجش در سطح ملی، وسایل و روشهای مختلف ارزشیابی برای تعیین میزان دریافت اطلاعات و مهارت‌های مفید شاگردان ایجاد و ابداع نمایند. بعلاوه برحسب نیاز هر مدرسه، روشهای ارزیابی باید مورد تجدید نظر و اصلاح قرار گیرد و آخرین اطلاعات در آنها گنجانده شود.

در زمینه آموزش علوم کامپیوتر همه شاگردان باید یاد بگیرند که چگونه به طور وسیع از داده‌های اطلاعاتی برای پیدا کردن اطلاعات مورد نیاز خود استفاده نمایند. کتابخانه‌ها و سازمانهای آموزشی باید با ناشران و عرضه کنندگان کتابهای آموزشی همکاری‌های لازم را در گسترش داده‌های اطلاعاتی مناسب برای شاگردان به عمل آورند.

معلم‌ان در جریان اجرای برنامه‌های تحصیلی در مدارس باید این مفهوم را با تاکید خاص و ذکر مثال به شاگردان نشان دهند که می‌توان در هنگام خواندن دروس هم لذت برد و هم دانش کسب کرد و این امر را معلم‌ان باید در اولویت نخست برای خود قرار دهند. والدین نیز این مهم را باید در منازل تاکید نمایند. بیشتر شاگردان وقتی می‌بینند که معلم‌ان و والدینشان مشغول مطالعه کتاب هستند آنها نیز به کار مطالعه علاقمند می‌شوند.

آری، همبستگی و همکاری خانه، مدرسه، و کتابخانه می‌تواند به شاگردان برای رسیدن به سر منزل مقصود، یعنی ایجاد عادت مطالعه و خواندن مادام‌العمر، کمک نماید. آخرین سخن اینکه تمامی مدارس برای اصلاح برنامه‌های درسی، با عنایت به روش معقولانه، باید یک مرکز سمعی و بصری در کتابخانه داشته باشند. این مراکز باید از بالاترین کیفیت آموزش مطلوب برخوردار بوده مورد تأیید استانداردهای تخصصی ملی و ایالتی باشد.

بالا بردن استانداردها و انتظارات آموزشی

مسئله استانداردهای آموزشی توسط کمیسیون ملی در گزارش «ملتی در معرض خطر» مطرح شده است. از حقایق مطروحه در آن مبحث می‌توان چنین نتیجه گرفت که استانداردهای

آموزشی موجود با نیازهای روز جامعه انطباق ندارد، و شاگردان از رشد آموزشی به حد مطلوب برخوردار نبوده و رزیده نیستند، و این نقص بسیار مخربی برای نظام آموزش و پرورش جامعه است.

چنین نقصی در مراکز سمعی و بصری کتابخانه‌های مدارس نیز مشهود است. بنابراین، از مراکز سمعی و بصری و منابع تجهیزات مدرسه انتظار می‌رود که به طور وسیع، انواع مختلف مواد و وسایل آموزشی روز را جهت تکمیل و تقویت برنامه‌های تحصیلی، بالاخص در مبانی جدید، فراهم آورند.

بهبود و اصلاح در امر چگونگی استفاده از زمان

کمیسیون ملی برای اعتلای آموزش و پرورش در گزارش «ملتی در معرض خطر» صریحاً خواستار تغییر زمان بیشتر در فرآیند یادگیری شده است، و این تغییر را به عنوان سنگ زیر بنا در تجدید نظر در امر آموزش تلقی نموده است.

منظور از زمان بیشتر ممکن است طولانی کردن ساعات تحصیلی در طی روز و سال باشد، و یا استفاده مؤثرتر از اوقاتی که در مدرسه صرف می‌شود. اگر چه مقصود این یا آن مفهوم باشد باید با توجه به تاکید خاصی که امروزه به مبانی جدید می‌شود مدارس پاساژگویی در خواستهای فراوان برای کارآیی شاگردان باشند. تا اندازه‌ای این امر بستگی به فضای یادگیری صحیح دارد، و مراکز سمعی و بصری کتابخانه‌های مدارس باید به موازات سایر قسمت‌ها در امر برنامه‌های آموزشی سهمیم باشند. اگر مدرسه برای مدت طولانی باز است، «مقامات رسمی مدرسه باید ترتیبی اتخاذ نمایند که مرکز سمعی و بصری کتابخانه نیز در همان مدت باز باشد».

بهبود امر تدریس و یادگیری از طریق اصلاح برنامه‌های سمعی و بصری کتابخانه‌های مدارس

عقیدهٔ تعهد به خدمت در همه برنامه‌های کتابخانه‌های خوب به عنوان یک اصل در سرلوحه کار کتابداران قرار دارد. اهمیت این امر در هیچ جای دیگر به اندازه مراکز سمعی و بصری کتابخانه‌های مدارس به چشم نمی‌خورد. متخصصان این مراکز باید آمادگی کامل جهت گوش کردن، توصیه کردن، راهنمایی کردن، و دادن اطلاعات داشته باشند.

امروزه، متخصصان سمعی و بصری، علاوه بر رسیدگی مسائل فوق در مدارس، باید آمادگی همکاری با معلمان در تدوین برنامه‌های درسی از جهت تهیه مواد رایج آموزشی و مهارت‌های اطلاعاتی تدریس گروهی را نیز داشته باشند. این کار بسیار معضلی است آنان زیر بار سنگین انبوهی از اطلاعات برنامه‌های درسی خرد می‌شوند. به این دلیل است که این حرفه باید

اشخاصی را که با رنسانس (نوزایش) قرن بیستم آشنا هستند به خدمت بگیرد.

گزارش «ملتی در معرض خطر» در حد بسیار وسیعی توجه ملت امریکا را به امر آموزش معطوف ساخت آری، برای تحقق اهداف مطروحه در آن گزارش، اقدامات متهورانه و شجاعانه‌ای باید صورت گیرد.

یکی از پیشنهادات اساسی که باید تحقق پیدا کند مسئله مشارکت فعال مراکز سمعی و بصری کتابخانه‌های مدارس ابتدائی و متوسطه است.

امروزه، به علت اولویتهای غیراساسی و سنن دیرینه نظامهای آموزشی مدارس، مراکز سمعی و بصری کتابخانه‌های مدارس به کنار گذاشته شده‌اند. نخستین بار جان دیویی (John Dewey) پیشنهاد کرد که جایگاه کتابخانه در مرکز فعالیتهای آموزشی مدرسه قرار دارد. این پیشنهاد نه فقط متضمن استفاده مناسب از کتابخانه در امر آموزش بود، بلکه از سوی دیگر، نقش و اهمیت کتاب و همه مواد آموزش را در فرآیند یادگیری و تدریس برجسته نشان می‌داد. اگر این مفاهیم متناسب با این عصرند باید، به طور منظم، زمینه‌دادن آموزش در باب استفاده از منابع یادگیری مراکز سمعی و بصری کتابخانه‌های مدارس برای تمامی شاگردان جوان، به منظور زندگی موثر و مادام‌العمر آنان فراهم آید. همچنین، امکانات این مراکز برای کلاسهای پایین مدرسه باید به نحوی مهیا گردد که آنان به راحتی بتوانند از تجهیزات سمعی و بصری استفاده نمایند.

از اواخر دهه ۱۹۸۰ و بعد از آن، هر فرد مستی مجبور است که چگونگی بکار بردن مجموعه انبوهی از اطلاعات را یاد بگیرد، و به طور اساسی و اصولی نقطه آغاز یادگیری این مهارت باید مراکز سمعی و بصری کتابخانه‌های مدارس باشد.

آری، مراکز سمعی و بصری کتابخانه‌های مدارس و تمامی کتابخانه‌ها، به مقیاسی وسیع، با چگونگی ایجاد انگیزه در زمینه برقراری ارتباط و همبستگی با مدارس و خانواده‌ها و همچنین ایجاد یادگیری مداوم در جامعه در حال یادگیری امریکا مواجه‌اند.

زحمت ترجمه مطالب این ویژه‌نامه را خواهر فاطمه فقیهی قزوینی

کارشناس دفتر پژوهش نظامهای آموزش جهانی تقبل نموده‌اند که

به این وسیله از زحمات ایشان قدردانی می‌شود.